

TBMM Başkanı sayın İsmail Kahraman, Abdülhamid'in bizde Meclis açan ilk hükümdar olduğunu hatırlatarak "ona vefa borcumuz var" diyor. Fakat Meclis'i kapatan da Abdülhamid'di. Meclis'i açtı diyerek "ulu" laştırmak da, kapattı diyerek "müstebit, gerici, yurtsever aydınları öldürttü, sürdü" suçlamalarıyla onu tanımlamak da yanlıştır.

Bugünkü ideolojilere göre tarihe böyle "seçici" bakmak tarihi anlamamızı zorlaştırır, tarih siyasi kavgaların aleti durumuna düşer. Öyle de oluyor zaten.

İkinci meşrutiyet ilan edildiğinde ittihatçı Cavit Bey, Meclis'in 28 Aralık 1908 günkü oturumunda Abdülhamid dönemindeki eğitime değinerek "dimağları çürütmek, gözleri körletmek için hainane çalışma yapanlar" dan bahsetmişti. Halkı cahil bıraktığı lafları o zaman yaygındı. Halbuki François Georgeon, Stanford Shaw, Carter Findley, Feroz Ahmad, M.E Yapp gibi tarihçiler Osmanlı tarihinde kız okulları dahil, eğitimin ve yüksek okulların en çok Abdülhamid'in hem muhafazak hem modernist olduğunu belirtirler.

Muhafazakarlarımız Abdülhamid'i İslamcı politikalarından dolayı "ulu" laştırıyor; modernist tarafını görmüyor veya sadece altyapı gelişmelerine bakıyor.

Tarihçi Shaw, Abdülhamid dönemini "Tanzimat'ın zirvesi" olarak anlatır. Halbuki İslamcılara göre Tanzimat neredeyse bir "ihane" tir. Abdülhamid 1876'da Mebusan Meclisi'ni açış nutkunda imparatorluğun nasıl geri kaldığını, güçsüz düştüğünü anlatarak aynen şu vurguyu yaptı:

"Bu günkü Avrupa medeniyetinin en evvel ülkemize ithal edilmesi..."

Bir Tanzimatçıdan ne farkı var bu sözlerin? Hukuk sahasında kadın-erkek eşitliği yönündeki adımlar da onun zamanında atıldı.

İslamcılar Abdülhamid'in Çin'e gönderdiği İslam misyonerlerini heyecanla anlatırlar ama İngiliz-Rus yakınlaşması karşısında Almanya ile çok sıkı ilişkiler kurduğuna, genç subayların Alman eğitimiyle yetiştirildiğine ve bunun sonuçlarına bakmıyorlar! Örnek Prof. İhsan Süreyya Sırma'nın "Müslümanların Tarihi" adlı kitabıdır. Bu konuda İlber Örs'ün "Osmanlı İmparatorluğunda Alman Nüfuzu" kitabını okumak gerekir.

Onun İslamcılığı, özünde imparatorluğu yaşatma çabasıdır. Sanayileşmiş Avrupa karşısında kendi kibritini bile yapamayan imparatorluk çökmektedir. İktisaden ve eğitimce daha gelişmiş olan Hristiyan tebaada ayrılıkçı milliyetçi akımlar çok güçlenmiştir.

Tanzimat "Osmanlı vatandaşlığı" formülüyle bunu durduramamıştı. Abdülhamid hilafet ve İslam siyasetiyle hiç olmazsa arap ve Arnavutların sadakatini sağlamak ve İslam dünyasında nüfuz kazanarak İngiltere'ye karşı elini güçlendirmek istedi.

Doğru bir siyasetti. Kurtuluş Savaşı'nda bile Türkiye'ye yararı oldu. Fakat Arnavut ve Arap milliyetçileri durmadı.

Hristiyan toplumdaki etnik milliyetçilikler daha da sertleşti. Balkanlarda Sırp, Rum ve Bulgar komutanlarıyla başa çıkamayan Abdülhamid, Makedonya'da İtalyan General Emilio Degiorgis kumandasında Avrupalı Jandarma birliklerinin görevlendirilmesini kabul etmek zorunda kaldı. Balkan Harbinde o toprakları kaybedişimizin kökleri buralara kadar uzanır.

Böyle dağılan bir imparatorlukta, İngiltere ve Fransa'daki parlamenter demokrasi mümkün müydü? Cumhuriyet döneminde mümkün oldu mu ki? Madalyonun öbür yüzünde, Abdülhamid'in bütün yetkileri kendi elinde toplaması "idare-i şahsiye" kurması vardır. Eğitimin yaygınlaşmasıyla personeli moderleşen Osmanlı kurumları "idare-i şahsiye" yüzünden güçlenemedi. Her emir ondan beklenir, herkes ona bakardı.

Sosyolog Max Weber yazmıştır bunu zaten, "idare-i şahsiye" kurumlarının güçlenmesini zorlaştırır. Tarih ne kadar karmaşık, anlamak için nasıl bilgi ve analitik düşünce gerekiyor, görüyorsunuz? Dağılması mukadder çokuluslu imparatorluğu Abdülhamid

20.yüzyıla ulaştırdı,onun okullarından mezun olanlar “ milli mücadele’yi” başardılar ULUS DEVLET’İ kurdular.